

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА
УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА АНАЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Освітній ступінь **бакалавр**
(назва ступеня вищої освіти)
Спеціальність **073 Менеджмент**
(шифр і назва)
Освітня програма **«Фінансово-економічна безпека та ризик-менеджмент» № 491 від 25 червня 2019 р.**
(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)
Статус навчальної дисципліни: **вибіркова**
(обов'язкова або вибіркова)
Форма навчання: **денна**
(денна/заочна)
у 2020/2021 навчальному році

Плани семінарських (практичних) занять
обговорені та складені на засіданні
кафедри аналітичної економіки та
менеджменту
протокол від 01.09.2020 р. № 1

**Керівник кафедри аналітичної
економіки та менеджменту
д.е.н., професор**
_____ **С.В. Іванов**

Дніпро – 2020

Плани практичних (семінарських) занять з навчальної дисципліни «Бюджетна система України» (вибіркова) для здобувачів вищої освіти 2 курсу денної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент» – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. – 11 с.

РОЗРОБНИК:

Разумова Г.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ПРИЗНАЧЕННЯ І РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Бюджет як історична категорія.
2. Бюджет держави як економічна категорія.
3. Функції бюджету.
4. Роль бюджету у системі фінансового забезпечення потреб соціально-економічного розвитку.
5. Бюджет у системі фінансового регулювання.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: бюджет, план, регулювання, соціально-економічний розвиток, валовий внутрішній продукт (ВВП), валовий національний продукт (ВНП), національний дохід, національне багатство, функції бюджету, бюджетні та міжбюджетні відносини.

ТЕМА 2. БЮДЖЕТ ЯК ОСНОВНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПЛАН ДЕРЖАВИ

Семінарське заняття № 2 – 2 год.

План

1. Сутність та специфіка державного бюджету як основного фінансового плану держави.
2. Сутність бюджетного періоду.
3. Бюджетна політика.
4. Бюджетна класифікація, її організаційна роль та структура.
5. Загальний та спеціальний фонди бюджету, їх склад та структура.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: фінансовий план, фінансове право, бюджетний період, бюджетна система, бюджетна політика, бюджетні повноваження, центральні та місцеві органи державної влади, доходи бюджету, видатки бюджету, загальний фонд бюджету, спеціальний фонд бюджету, бюджетна класифікація, структура бюджетної класифікації.

ТЕМА 3. БЮДЖЕТНИЙ УСТРІЙ ТА ПОБУДОВА БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Семінарське заняття № 3 – 2 год.

План

1. Законодавча та нормативна бази функціонування бюджетної системи. Бюджетний кодекс та його структура.
2. Структура та принципи побудови бюджетної системи України. Функціонування складових бюджетної системи України.
3. Бюджетний устрій в Україні.
4. Бюджетна децентралізація в Україні.
5. Характеристика організації та функціонування бюджетної системи зарубіжних країн.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: бюджетний кодекс, нормативний акт, бюджетна система, бюджетний процес, державний бюджет, місцевий бюджет, розпорядник бюджетних коштів, бюджетні відносини, ланки бюджетної системи, бюджетна децентралізація.

ТЕМА 4. ДОХОДИ ТА ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Семінарське заняття № 4,5 – 4 год.

План

1. Економічна сутність і класифікація доходів бюджету.
2. Класифікація бюджетних доходів за різними критеріями.
3. Склад і джерела доходів Державного бюджету.
4. Доходи загального та спеціального фондів.
5. Доходи місцевих бюджетів.
6. Економічна сутність видатків бюджету.
7. Класифікація видатків бюджету.
8. Система бюджетного фінансування.
9. Головні розпорядники бюджетних коштів.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: доходи бюджету, податкова система, видатки бюджету, бюджетне фінансування, розпорядники бюджетних коштів, бюджетна класифікація, бюджетна класифікація доходів бюджету, бюджетна класифікація видатків бюджету.

ТЕМА 5. БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС ТА МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ

Семінарське заняття № 6,7 – 4 год.

План

1. Бюджетний процес, його стадії та учасники.
2. Організація та функціонування міжбюджетних відносин в Україні.
3. Переваги та недоліки централізованої та децентралізованої моделей міжбюджетних відносин.
4. Характеристика методів та форм міжбюджетних відносин.
5. Система фінансового вирівнювання.
6. Міжбюджетні трансферти.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: бюджетний процес, етапи бюджетного процесу, учасники бюджетного процесу, міжбюджетні відносини, централізована модель міжбюджетних відносин, децентралізована модель міжбюджетних відносин, вертикальні міжбюджетні відносини, горизонтальні міжбюджетні відносини, фінансове вирівнювання, міжбюджетні трансферти, базова дотація, реверсна дотація, субвенції, донори, реципієнти.

ТЕМА 6. СУТНІСТЬ ДЕФІЦИТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Семінарське заняття № 8 – 2 год.

План

1. Бюджетний дефіцит як економічна категорія та показник стану бюджету.
2. Причини виникнення та джерела покриття бюджетного дефіциту.
3. Бюджетна класифікація фінансування бюджету.
4. Регулювання бюджетного дефіциту.
5. Основні заходи щодо зниження бюджетного дефіциту.
6. Аналітичний огляд бюджетного дефіциту України.
7. Зарубіжний та вітчизняний досвіди фінансування дефіциту бюджету.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: бюджетний профіцит, бюджетний дефіцит, свідомий дефіцит, вимушений дефіцит, циклічний дефіцит, структурний дефіцит, пасивний характер дефіциту, активний характер дефіциту, первинний дефіцит, операційний дефіцит, регулювання бюджетного дефіциту, покриття бюджетного дефіциту, фінансування дефіциту бюджету, інфляція, дефолт, кредитно-грошова емісія, інфляційний податок, секвестр бюджету.

ТЕМА 7. БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Семінарське заняття № 9 – 2 год.

План

1. Бюджетне планування та прогнозування.
2. Складання бюджетної декларації та проєкту державного бюджету України.
3. Організація виконання державного бюджету.
4. Виконання Державного бюджету України за доходами.
5. Стадії виконання бюджету за видатками та кредитуванням.
6. Виконання місцевих бюджетів.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: бюджетне планування, бюджетне прогнозування, бюджетна декларація, проєкт бюджету, бюджетний регламент, бюджетний процес, казначейство, виконання бюджету, бюджетні асигнування, розпис бюджету, бюджетні зобов'язання, розпорядник бюджетних коштів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література до Теми 1:

1. Бюджетна система : підручник / Алексєєв І. В., Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Ливдар М. В. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
2. Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Бюджетна система : навчальний посібник. Львів : ТНЕУ, 2019. 328 с.
3. Шевчук І.Л., Черепанова В.О., Ставерська Т.О. Бюджетна система : навч. посіб. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. 284 с.
4. Шкварчук Л.О. Вступ до фаху «Фінанси, банківська справа та страхування» : навчальний посібник. Львів : Простір-М, 2019. 232 с.
5. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Фінанси : навчальний посібник. Львів : Видавництво «Простір-М», 2018. 298 с.

Рекомендована література до Теми 2:

1. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2456-17> (дата звернення: 21.08.2020 р.).
2. Бюджетна система : підручник / Алексєєв І. В., Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Ливдар М. В. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
3. Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Бюджетна система : навчальний посібник. Львів : ТНЕУ, 2019. 328 с.
4. Шевчук І.Л., Черепанова В.О., Ставерська Т.О. Бюджетна система : навч. посіб. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. 284 с.
5. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Фінанси : навчальний посібник. Львів : Видавництво «Простір-М», 2018. 298 с.

Рекомендована література до Теми 3:

1. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2456-17> (дата звернення: 21.08.2020 р.).
2. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 25.08.2020 р.).
3. Про Державний бюджет України на 2020 рік : Закон України від 14.11.2019 № 294-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).
4. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

5. Сучасна бюджетна система: правила та процедури : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Зубенка; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». Київ, 2017. 184 с.

Рекомендована література до Теми 4:

1. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2456-17> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

2. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 25.08.2020 р.).

3. Про Державний бюджет України на 2020 рік : Закон України від 14.11.2019 № 294-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

4. Бюджетна система : підручник / Алексєєв І. В., Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Ливдар М. В. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.

5. Сучасна бюджетна система: правила та процедури : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Зубенка; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». Київ, 2017. 184 с.

Рекомендована література до Теми 5:

1. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2456-17> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

2. Про Державний бюджет України на 2020 рік : Закон України від 14.11.2019 № 294-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

3. Бюджетна система : підручник / Алексєєв І. В., Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Ливдар М. В. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.

4. Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Бюджетна система : навчальний посібник. Львів : ТНЕУ, 2019. 328 с.

5. Сучасна бюджетна система: правила та процедури : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Зубенка; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». Київ, 2017. 184 с.

Рекомендована література до Теми 6:

1. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2456-17> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

2. Про Державний бюджет України на 2020 рік : Закон України від 14.11.2019 № 294-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

3. Гроші та кредит : підручник / Ільчук П. Г., Коць О. О., Кондрат І. Ю., Ярошевич Н. Б. Львів : Видавець ПП Сорока Т. Б., 2016. 412 с.

4. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні) : підручник / Онищенко В.О., Бережна А.Ю., Птащенко Л.О., Чичкало-Кондрацька І.Б. Київ : «Центр учбової літератури», 2015. 600 с.

5. Шевчук І.Л., Черепанова В.О., Ставерська Т.О. Бюджетна система : навч. посіб. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. 284 с.

Рекомендована література до Теми 7:

1. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2456-17> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

2. Про Державний бюджет України на 2020 рік : Закон України від 14.11.2019 № 294-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

3. Вівчар О. Й., Курило О. Б., Кащишин В. М. Місцеві фінанси : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 260 с.

4. Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Бюджетна система : навчальний посібник. Львів : ТНЕУ, 2019. 328 с.

5. Сучасна бюджетна система: правила та процедури : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Зубенка; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження». Київ, 2017. 184 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІК)

1. Бюджет як історична категорія.
2. Бюджет держави як економічна категорія.
3. Функції бюджету.
4. Роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах.
5. Бюджетний вплив на забезпечення економічного і соціального розвитку країни.
6. Бюджет у системі фінансового регулювання, його визначальна роль у сукупності економічних методів управління економікою.
7. Сутність та специфіка державного бюджету як основного фінансового плану держави.
8. Бюджетна політика країни.
9. Бюджетна класифікація, її організаційна роль та структура.
10. Загальний та спеціальний фонди бюджету, їх склад та структура.
11. Бюджет як розпис доходів і видатків.
12. Розподіл видатків між бюджетами різних рівнів бюджетної системи.
13. Бюджетна політика. Правовий характер бюджету.
14. Розподіл бюджетних повноважень між центральними та місцевими органами державної влади.
15. Склад бюджетного законодавства. Бюджетний кодекс та його структура.
16. Структура та принципи побудови бюджетної системи України.
17. Функціонування складових бюджетної системи України.
18. Організація бюджетного процесу в Україні та його учасники.
19. Сутність бюджетного процесу, його учасники та їх повноваження.
20. Стадії бюджетного процесу на загальнодержавному та місцевому рівнях.
21. Бюджетна децентралізація.
22. Економічна сутність і класифікація доходів бюджету.
23. Класифікація бюджетних доходів за різними критеріями.
24. Розділи бюджетної класифікації доходів бюджету.
25. Склад і джерела доходів Державного бюджету. Доходи загального та спеціального фондів.
26. Доходи місцевих бюджетів.
27. Поточний бюджет та бюджет розвитку.
28. Роль податкової системи у формуванні бюджетних доходів.
29. Економічна сутність видатків бюджету. Поняття видатків бюджету.
30. Класифікація видатків бюджету.
31. Система бюджетного фінансування.
32. Складові системи бюджетного фінансування (принципи, форми, методи).

33. Головні розпорядники бюджетних коштів.
34. Бюджетний процес та його стадії (етапи).
35. Учасники бюджетного процесу в Україні та їх повноваження.
36. Організаційні основи складання проєкту державного бюджету.
37. Розгляд та затвердження бюджету України.
38. Організація та функціонування міжбюджетних відносин в Україні.
39. Суб'єкти, види, принципи організації міжбюджетних відносин в Україні.
40. Вертикальні та горизонтальні міжбюджетні відносини.
41. Система фінансового вирівнювання.
42. Характеристика методів та форм міжбюджетних відносин.
43. Бюджетний дефіцит як економічна категорія та показник стану бюджету.
44. Бюджетна класифікація фінансування бюджету.
45. Причини виникнення та джерела покриття бюджетного дефіциту.
46. Регулювання бюджетного дефіциту.
47. Основні заходи щодо зниження бюджетного дефіциту.
48. Бюджетне планування та прогнозування: функції, принципи організації, методи та завдання.
49. Бюджетне планування як особлива сфера бюджетної діяльності держави.
50. Бюджетний регламент.
51. Складання бюджетної декларації та проєкту державного бюджету України.
52. Організація виконання державного бюджету.
53. Казначейське обслуговування бюджетних коштів.
54. Розпис Державного бюджету України.
55. Виконання Державного бюджету України за доходами.
56. Стадії виконання бюджету за видатками та кредитуванням.
57. Встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів.
58. Бюджетні зобов'язання.
59. Повернення кредитів до бюджету.
60. Виконання місцевих бюджетів.